

Nelfo er part i Landsoverenskomsten for elektrofag (LOK) og Overenskomst for Heisfaget. LOK omfatter elektroinstallasjoner og it, mens heisoverenskomsten omfatter installasjon og vedlikehold av heiser.

Innledning

Nelfo er enig med forslagsstillerne om at faste ansettelse er en viktig byggestein i det norske arbeidslivet. I vår organisasjon har vi også forankret at hovedregelen skal være faste ansettelse. Innleie gir imidlertid helt nødvendig fleksibilitet for å ta topper i markedet. Samtidig må vi passe på, for mye innleie truer den norske modellen, rekruttering og lærlingeordningen. El-installasjonsbransjen har lang tradisjon for å ta samfunnsansvar og stille lære plasser for opplæring og rekruttering av ungdom.

Stortinget vedtok 11. juni 2018 endringer i arbeidsmiljøloven om fast ansettelse og innleie fra bemanningsforetak. Endringene trådte i kraft 1. januar i år, og med noen overgangsregler til 1. juli i år. I sommer kom Fellesforbundet og BNL med anbefalinger for godt innkjøp av innleid arbeidskraft i byggenæringen. I slutten av september i år tilsluttet EL og IT Forbundet og Nelfo seg til anbefalingene.

Det er nå altfor tidlig å konkludere om endringene og anbefalingene har hatt tilsiktet og tilstrekkelig effekt. Når det gjelder den omtalte saken fra Nasjonalmuseet foregår gransking som ikke er konkludert ennå.

Kommentarer til forslagene

Nelfo støtter forslag nr. 3. Stortinget ber regjeringen kartlegge omfanget av innleie fordelt på bransjer over hele landet og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Nelfo tar på alvor funnene i rapporten fra Elektromontørenes Forening Oslo og Akershus m.fl., som er bakgrunn for representantforslaget. Vi registrerer også at NHO Service nylig har publisert sitt Bemanningsbarometer for 3. kvartal 2019, som viser at volumet av innleie til bygg og anlegg nå går ned. Rapportene representerer ulike grunnsyn og interesser, og vi mener det er svært nyttig om regjeringen raskt kan få gjennomført en objektiv kartlegging av omfanget av innleie, også med brukernes begrunnelse og rettsgrunnlag. Kartleggingen bør legges opp slik at den kan oppdateres jevnlig, for eks. 2-4 ganger pr år.

De to nevnte rapportene gir også grunn til refleksjon om - og ev. hvordan innleieregelverket påvirker konkurransearenaen. Her tenker vi bl.a. på små og mellomstore bedrifters muligheter til å delta i prosjektmarkedet, som i sin natur går i sykluser. Vi må passe på at ikke innleieregelverket strammes inn på en måte som gir barrierer for norske SMB og fortrinn for store og utenlandske tilbydere i prosjekter.

Nelfo støtter ikke forslag nr. 1, 2 og 4. Det er for tidlig å konkludere om nye tiltak nå.

Nelfo vil fremme et forslag om alternativ virkemiddelbruk, som kan bidra til å nå målet om at faste ansettelse skal bli hovedregelen for bygge- og anleggsnæringen i Norge. Det handler om å gjøre det attraktivt for bedriftene å stille med lære plasser for opplæring og rekruttering av ungdom.

Dels handler dette om lærlingetilskudd som må økes i takt med kostnadsutviklingen. I tillegg mener vi at det offentlige må bruke etterspørselsmekanismene mer aktivt enn i dag. Det er fra 1.1.2017 innført i forskrift om plikt til å stille krav om bruk av lærlinger i offentlige anskaffelseskontrakter. Vi er glad for at klausulen kom på plass, men forskriften har for mange muligheter til å slippe unna kravet. En hoved-entreprenør for et byggeprosjekt kan for eksempel komme seg unna kravet ved å dytte oppgaven å ta slikt samfunnsansvar ned til underentreprenørene. Mange kommuner har heldigvis gått lenger enn forskriftsminimum og stiller strengere krav. Det er på tide å få strengere krav inn i den nasjonale forskriften.

Nelfo ber Stortinget samles om en kraftigere lærlingklausul i anskaffelsesregelverket, der offentlige anbydere innen bygge- og anleggsprosjekter må kreve at det skal være lærlinger for alle relevante fag på byggeprosjekter, og at det skal stilles krav om et minimum andel lærlinger i prosjektene.